

Gmina może wymagać dniówki w szkole

Prawnicy potwierdzają, że na polecenie samorządów dyrektorzy placówek mogą zobowiązać nauczycieli do pracy w szkole po 8 godzin dziennie

Artur Radwan

artur.radwan@infor.pl

Zazwyczaj nauczyciele wykonują pracę w szkołach tylko wtedy, gdy mają zajęcia lekcyjne. Po wywiązaniu się z tego obowiązku nie muszą już tam przebywać. Dlatego część z nich dorabia w innych placówkach.

Samorzady uważają, że skoro wynagradzają nauczycieli, to ci powinni przez pięć dni w tygodniu przebywać w szkole po 8 godzin i pracować z uczniami. Tłumaczą, że takie rozwiązanie przyczyniłoby się do podwyższenia jakości kształcenia. Co więcej pojawili się już pierwsi pionierzy, którzy zachęcają pedagogów do takiej organizacji pracy. Z nowych rozwiązań zadowoleni są rodzice i uczniowie, którym nauczyciele przebywający w szkole codziennie przez osiem godzin poświęcają więcej czasu.

Dniówka w szkole

Nauczyciel zatrudniony na pełen etat nie może pracować dłużej niż 40 godzin tygodniowo. W ramach tego czasu powinien realizować m.in. zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze. Tyle wynika z przepisów. W rzeczywistości na pełnym etacie ma 18 godzin zajęć przy tablicy i godziny karciane (dwie w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, w pozostałych jedna). Ich rozliczanie następuje w systemie półrocznym. Najczęściej godziny karciane są poświęcane np. na odbycie wycieczki szkolnej.

Jeden z wójtów zmienił dotychczasowe praktyki. Od września nakłonił nauczycieli do realizowaniu 40-godzinnego czasu pracy tygodniowo na terenie szkoły.

- Nie mogłam ich bezpośrednio do tego zmusić, ale poprosiłam o to dyrektorów szkół. Jeśli są dobrze wynagradzani, to nic nie stoi na przeszkodzie, aby 40 godzin tygodniowo przebywali w szkole - mówi Krystyna Mikołajczuk-Bohowicz, wójt gminy Repki.

Przyznaje, że dzięki temu rozwiązaniu więcej czasu poświęcają na dyżury i pracę z uczniami. Co więcej dyrektorzy nie mają już problemów z powierzeniem nauczycielom dodatkowych funkcji i zadań. Wsparcie w tych działaniach wójt otrzymał od rodziców i uczniów.

Szanse na dyscyplinę

„DGP” zapytał kuratoria i prawników, czy 40-godzinna tygodniowa praca w szkole jest zgodna z przepisami. Kuratorzy uważają, że próba zdyscyplinowania nauczycieli będzie trudna do wdrożenia.

- Jeśli gmina uważa, że przebywanie nauczycieli w szkole przez osiem godzin

Organizacja pracy w szkole

Nauczyciela w ciągu tygodnia obowiązuje 40-godzinny czas pracy. W tym powinien on nie tylko realizować pensum (18 godzin), lecz także przygotować się do zajęć i wykonywać inne zadania statutowe szkoły

Nauczyciel jest zobowiązany

Na podstawie art. 42, ust. 2 KN:

realizować w ramach pensum: zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze

wykonywać inne czynności wynikające z zadań statutowych szkoły (udział w wycieczkach)

wypełniać czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym

realizować godziny karciane (pomoc słabym i uzdolnionym uczniom)

Ponadto na podstawie innych przepisów:

wspierać swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania

rozpoznawać potrzeby uczniów i udzielać im pomocy

informować rodziców, dyrekcję i radę pedagogiczną o wynikach uczniów

pełnić dyżury w szkole

wpływać na podwyższenie jakości kształcenia, to warto takie zabiegi czynić. Niemniej jednak do obowiązków nauczyciela w ramach tych 40 godzin należy również samokształcenie i uczestnictwo w kursach doskonalenia zawodowego - mówi Andrzej Rafa, dyrektor wydziału strategii edukacyjnej z Kuratorium Oświaty w Katowicach.

Dodaje, że te dwa ostatnie obowiązki wykluczają możliwość pozostawiania nauczycieli w szkole codziennie przez osiem godzin.

Inne zdanie prezentują prawnicy. Wskazują, że zmuszenie nauczycieli do pracy na terenie szkoły jest jednak możliwe.

- Chociaż może się to wydawać kontrowersyjne, nauczyciel może być zobowiązany do świadczenia pracy do 40 godzin tygodniowo. Jest to zgodne z Kartą nauczyciela, która właśnie taki wymiar godzin przewiduje jako maksymalny - mówi Magdalena Zwolińska, adwokat z kancelarii prawnej Raczkowski i Wspólnicy.

Tłumaczy, że karta nic nie mówi o wymiarze dziennym więc stosujemy tu wynikający z kodeksu pracy wymiar ośmiu godzin. Tym bardziej że karta w nieuregulowanych kwestiach odsyła do kodeksu.

Podobnego zdania są inni eksperci.

- Pracownik, w tym nauczyciel, powinien być do dyspozycji pracodawcy, czyli dyrektora szkoły. Jeśli ten drugi uważa, że 40-godzinny czas pracy tygodniowo powinien być realizowany na terenie placówki, to pedagog nie może się od tego obowiązku uchylać - wyjaśnia prof. Małgorzata Gersdorf, sędzia Sądu Najwyższego.

Związane ręce gmin

Samorzady skarżą się jednak, że poza pensum nie mogą sprawdzać, ile czasu

nauczyciele przebywają na terenie szkoły, bo rozpoczęłyby się protesty.

- Nikt nie rozlicza nauczycieli, czy w danym tygodniu przepracowali 40 godzin, czy tylko połowę tego wymiaru - potwierdza Ryszard Stefaniak, naczelnik wydziału edukacji Urzędu Miasta w Częstochowie.

Na przykład nauczyciel wychowania fizycznego nie musi sprawdzać kartkówek czy też szczególnie przygotowywać się do zajęć. Zakładając, że jest na pełnym etacie, trzeba mu przypisać, że w ciągu tygodnia przepracował do 40 godzin.

Koniec z dorabianiem

Zdaniem ekspertów problem tkwi również w tym, że poza zajęciami lekcyjnymi nauczyciele sami decydują o wykorzystaniu czasu. Najczęściej pracują na drugi etat lub na kilku cząstkowych.

- Z dorabianiem w kilku szkołach staramy się walczyć. Takie działania nauczycieli skutkuje niczym innym jak obniżaniem jakości kształcenia - mówi Ryszard Stefaniak.

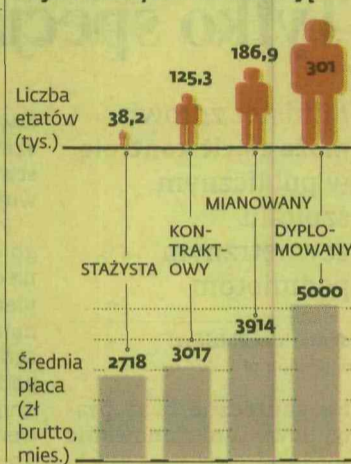
Jego zdaniem wprowadzenie obowiązkowej obecności w szkołach przez osiem godzin mogłoby ten proceder uchronić. Takie rozwiązanie miałyby również inne zalety. Więcej nauczycieli mogłoby znaleźć pracę.

Związki zawodowe nie mówią stanowczego „nie” dla takiej organizacji pracy.

- Pod pewnymi warunkami nie mam nic przeciwko temu, aby nauczyciele pracowali po osiem godzin dziennie na terenie jednej szkoły - mówi Andrzej Antolak z sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”.

Ale jego zdaniem w takiej sytuacji nauczyciele powinni mieć prawo do urlopu w wybranym przez siebie czasie.

Ilu jest nauczycieli i ile zarabiają

Podkreślił też, że szkoły wciąż nie zapewniają nauczycielom odpowiednich warunków pracy.

Z tym zarzutem nie zgadzają się dyrektorzy placówek oświatowych. I powołują się na rozporządzenie resortu edukacji z 17 grudnia 2010 r. w sprawie podstawowych warunków niezbędnych do realizacji przez szkoły i nauczycieli zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz programów nauczania (Dz.U. z 2011 r. nr 6, poz. 23). W efekcie jego wejścia w życie samorzady musiały m.in. wyposażyć stanowiska pracy tak, aby były one zgodne z przepisami. Zlikwidowano więc przeszkody, które ograniczały możliwość pracy nauczycieli na terenie szkoły po zakończeniu zajęć z uczniami.

Ograniczony pracodawca

Samorzady wskazują, że to karta ogranicza ich w podejmowaniu decyzji, które mają wprowadzić lepsze zarządzanie w szkołach.

- Chciałam zorganizować pracę w placówce między świętami, ale przepisy karty mi na to nie pozwalają. Nauczyciele przyjdą do szkoły, jeśli poza pensją zatrudnią ich na umowę-zlecenie - mówi Krystyna Mikołajczuk-Bohowicz.

Jej zdaniem żaden pracodawca nie ma tylu ograniczeń wobec podległych mu pracowników, jak zarządzający szkołami.

Samorzady więc, często działając na granicy prawa, starają się wykazać, że zmiany w karcie są nieuniknione. W najbliższych planach resortu edukacji narodowej nie ma takich planów.

PISALIŚMY O TYM

Szkoły, mimo kontroli, wciąż bez sankcji za złą jakość kształcenia - „DGP” nr 244/2011

www.praca.gazetaprawna.pl

Praca

Nauczyciele mogą pracować osiem godzin dziennie.

Prawnicy potwierdzają, że dyrektorzy szkół mogą zobowiązać nauczycieli do pracy w szkole po 8 godzin dziennie, a nie tylko w ramach pensum. **B5**